

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์*

ABILITY DEVELOPMENT IN USING FINE-MOTOR SKILLS OF EARLY CHILDHOOD THROUGH CREATIVE ART ACTIVITIES

ปรารธนา กุศลโกมล

Patthana Kusolkomol

สุรสา จันทนา

Surasa Chantana

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

E-mail: surasa5@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ประชากร คือนักเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน 108 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 2/1 จำนวน 36 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยชุดกิจกรรม 8 ชุดกิจกรรมที่ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละความก้าวหน้าในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า

ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทั้ง 8 ชุดกิจกรรม หลังจากนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมแล้ว ส่งผลให้เกิดการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่พัฒนาการด้านใช้อุปกรณ์ที่ความสลับซับซ้อนจะมีพัฒนาการที่ช้ากว่าพัฒนาการด้านอื่น

คำสำคัญ: กล้ามเนื้อมัดเล็ก, ปฐมวัย, ศิลปะสร้างสรรค์

ABSTRACT

This research aimed to compare the fine motor ability of early childhood before and after receiving creative art activities. The population comprised 108

* Received 5 May 2022; Revised 26 September 2022; Accepted 28 September 2022

kindergarten children, and the sample was 36 kindergarten children in a 2/1 class selected by purposive sampling. The research tool involved eight activities in which experts evaluated their quality. Mean, standard deviation, and percentage progress were employed for data analysis.

The research showed that;

After applying the eight sets to provide the activities, the fine-motor development of kindergarten children improved. However, using complex equipment was slower than other development aspects.

Keywords: Fine-motor skills, Early childhood, Creative art

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการ ตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทยด้วยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เด็กทุกคนมี สิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็ก กับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้ การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ เพื่อส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและ ให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตาม บริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย เด็กได้ลงมือกระทำ ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย โดยกล้ามเนื้อเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่-ถอด กระจก รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกรองเท้า งานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ การใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้ใช้กล้ามเนื้อสายตาร่วมกับมือ เพราะการประสานงานของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยยังไม่พร้อมเท่าที่ควรการเล่นและการจัดกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมทางมือและตามากที่สุดเด็กจะเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เด็กจะใช้มือในการหยิบจับวัสดุต่าง ๆ ทำให้เข้าใจวิธีการใช้นิ้วจับดินสอได้อย่างถูกต้อง การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรง เด็กก็พร้อมที่จะลากสีลามือซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน เพราะความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็ก ซึ่งกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อกับสายตา (Eye Hand Coordination) ให้ประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ ร้อยลูกปัด ร้อยเชือก ร้อยดอกไม้เย็บ กระจก รูดซิป เรียงสี เรียงไม้หนีบ ตอกตะปู เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ เด็กได้แสดงออกทางความคิด จินตนาการ และกิจกรรมที่จัด ควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก และที่สำคัญกิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กมีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นเหมือนกับกิจกรรมทั่วไป แตกต่างตรงที่กิจกรรมสร้างสรรค์นั้นเป็นกิจกรรมที่ไม่มีการบังคับให้เด็กทำ แต่เป็นกิจกรรมเสรีที่เด็กทุกคนสามารถจะทำได้เมื่อตนเองเกิดความต้องการพอใจและสนใจ โดยใช้ศิลปะหรือวิธีการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กได้สัมผัสกับสื่อวัสดุต่างผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เด็กได้รู้จัก แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ช่วยฝึกการแก้ปัญหา ผ่อนคลาย อารมณ์ ทำให้จิตใจสงบ อ่อนโยน มีสมาธิในการทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการปฏิบัติการสอนในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนตลาดบางป่อ (ศักดิ์ปริดาประชาสรรค์) จำนวน 3 ห้องเรียน ได้มีการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองร่วมกับผู้ปกครองขณะอยู่ที่บ้าน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้จากคลิปวิดีโอและผลงานที่ได้รับมอบหมายของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนตลาดบางป่อ (ศักดิ์ปริดาประชาสรรค์) จำนวน 5 ชั้น พบว่าค่าเฉลี่ยของผลงานนักเรียนชั้นอนุบาล 2/1 เท่ากับ 3.50 อนุบาล 2/2 เท่ากับ 4.50 อนุบาล 2/3

เท่ากับ 5.0 ซึ่งชั้นอนุบาล 2/1 มีค่าเฉลี่ยของผลงานที่น้อยที่สุด ส่วนใหญ่มีปัญหา ด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เกิดจากการขาดความคล่องตัวในการใช้มือ ประสานสัมพันธ์กับตา กล้ามเนื้อเล็กไม่แข็งแรงไม่สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว ตลอดจน การใช้ความคิดสร้างสรรค์จินตนาการด้วย ซึ่งการที่เด็กไม่ได้รับการส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อ มัดเล็กเท่าที่ควรอาจเป็นเพราะผู้ปกครองปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเนื่องจาก ต้องทำงาน หรือเป็นเพราะกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่เหมาะสมกับ รูปแบบการเรียนออนไลน์

จากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยเฉพาะกล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะ สร้่างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเวลาที่เหมาะสมสอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบันให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง ได้รับจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีการวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการดำเนินการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 ของโรงเรียนตลาดบางบ่อ (ศักดิ์ปริดาประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา จำนวน 3 ห้องเรียนรวมทั้งหมด 108 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนตลาดบางบ่อ (ศักดิ์ปริดาประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 36 คน โดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นห้อง ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในการส่งงานต่ำที่สุดในชั้นอนุบาล 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 16 แผน 2) ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของเด็ก ปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 8 ชุด ประกอบด้วย กิจกรรมวาดเส้น กิจกรรมรอยทรายสี กิจกรรมลากเส้นเชื่อมจุดตามหมายเลข กิจกรรมศิลปะตัดกระดาษ กิจกรรมการร้อยลูกปัด กิจกรรมระบายสี กิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมฉีกปะ ตัด เศษวัสดุต่าง ๆ ซึ่งได้ผ่าน

การประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนพบว่า เครื่องมือมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.70-1.00 ความยากง่ายของพบว่ามีค่าดัชนีความง่าย ตั้งแต่ 0.30-0.55 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.28 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.28 และ 3) แบบสังเกตพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การจับสิ่งของ การทำงานศิลปะ การร้อยวัสดุ และการใช้กรรไกร ดังตารางที่ 1

พัฒนาการด้าน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
การจับสิ่งของ	หยิบจับสิ่งของจากที่หนึ่งไป อีกที่หนึ่งได้โดยไม่ตกหล่น	หยิบจับสิ่งของหล่นไม่เกิน 5 ครั้ง	หยิบจับสิ่งของไม่ได้
การทำงานศิลปะ	ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว	ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะได้นาน ในเวลา 5 นาที	ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะไม่ได้
การร้อยวัสดุ	ร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบได้	ร้อยวัสดุได้ อย่างคล่องแคล่วได้ และถูกปิดตงจากมือไม่เกิน 10 ครั้ง	ร้อยวัสดุไม่ได้
การใช้กรรไกร	ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ตรงตามรอยที่กำหนด	ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ แต่ยังมีออกนอกเส้นไม่ตรงตามรอยที่กำหนด	ใช้กรรไกรตัดกระดาษไม่ได้

3. วิธีการดำเนินการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวัน พุธและพฤหัสบดี วันละ 1 ครั้ง ใช้เวลา 20 นาที ระหว่างเวลา 10.00-10.20 น. รวมเป็น 16 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม-2 กันยายน 2564 โดยจัดในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ซึ่งในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่สร้างขึ้นมาสังเกตกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3.3 ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 16 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 กิจกรรมวาดเส้นต่อเติมตามจินตนาการ ครั้งที่ 2 กิจกรรมโรยทรายสีภาพผลไม้ ครั้งที่ 3 กิจกรรมลากเส้นต่อจุดสัตว์ในฤดูฝน ครั้งที่ 4 กิจกรรมลากเส้นต่อจุดสัตว์ปริศนา ครั้งที่ 5 กิจกรรมศิลปะตัดกระดาษตามหาที่อยู่สัตว์ตัวโปรด ครั้งที่ 6 กิจกรรมศิลปะตัดกระดาษคุณลุงหนวดยาว ครั้งที่ 7

กิจกรรมร้อยลูกปัดตามแบบภาพ ครั้งที่ 8 กิจกรรมร้อยลูกปัดตามจินตนาการ ครั้งที่ 9 กิจกรรมระบายสีภาพดอกไม้วันแม่ ครั้งที่ 10 กิจกรรมระบายสีภาพการ์ดวันแม่ ครั้งที่ 11 กิจกรรมปั้นดินน้ำมันผลไม้ที่หนูชอบ ครั้งที่ 12 กิจกรรมปั้นสายรุ้ง ครั้งที่ 13 กิจกรรมปั้นดินน้ำมันสัตว์เลี้ยงแสนรัก ครั้งที่ 14 กิจกรรมฉีก ปะ ตัดกระดาษสีภาพไขดาว ครั้งที่ 15 กิจกรรมฉีก ปะ ตัดกระดาษสีภาพต้นไม้ ครั้งที่ 16 กิจกรรม ปะ ตัดภาพด้วยวัสดุธรรมชาติ

3.4 ในขณะที่ทำกิจกรรม ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียน โดยใช้แบบสังเกตพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ เปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยตรวจสอบความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้ โดยการหาร้อยละของความก้าวหน้า จากสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ร้อยละของความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้รายบุคคล} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม}} \times 100$$

ผลการวิจัย

ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลระดับชั้น 2/1 พบว่า ก่อนใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับพอใช้และระดับต้องปรับปรุง โดย ด้านการจับสิ่งของ และด้านการทำงานศิลปะอยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 ทั้งสองด้าน ส่วนด้านการร้อยวัสดุและด้านการใช้กรรไกร มีพัฒนาการอยู่ระดับต้องปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 และ 1.27 ตามลำดับ หลังจากที่ผ่านมาการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ครบ 16 ครั้งแล้ว พบว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยด้านการจับสิ่งของการทำงานศิลปะ และการร้อยวัสดุ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 2.87 และ 2.60 ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้กรรไกร มีพัฒนาการอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 เมื่อทำการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กทั้ง 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างมีอัตราความก้าวหน้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.33 โดยเพิ่มขึ้นจากระดับที่ต้องปรับปรุงมาเป็นระดับดี เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กรายด้านพบว่าทั้ง 4 ด้านมีความก้าวหน้าของผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยด้านการร้อยวัสดุ มีความก้าวหน้าของการเรียนรู้มากที่สุดคือร้อยละ 33.34 ส่วนด้านการใช้กรรไกรเป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีอัตราความก้าวหน้าของการเรียนรู้อยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดในการวิจัยครั้งนี้คือร้อยละ 24.37 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในเด็กอนุบาล

ความสามารถ ในการใช้กล้ามเนื้อมัด เล็ก	ก่อนการจัดกิจกรรม			หลังการจัดกิจกรรม			ร้อยละความก้าวหน้า ของผลการเรียนรู้ (ก่อน-หลัง)
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านการจับสิ่งของ	1.87	.35	พอใช้	2.87	.35	ดี	62.33-95.67=+33.23
2. ด้านการทำงานศิลปะ	1.87	.35	พอใช้	2.87	.35	ดี	62.33-95.67=+33.23
3. ด้านการร้อยวัสดุ	1.60	.51	ปรับปรุง	2.60	.51	ดี	53.33-86.67=+33.34
4. ด้านการใช้กรรไกร	1.27	.46	ปรับปรุง	2.00	.38	พอใช้	42.33-66.67=+24.37
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	1.65	0.8	ปรับปรุง	2.59	0.7	ดี	55.00-86.33=+31.33

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนระดับอนุบาลจำนวน 36 คนนั้น ก่อให้เกิดพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากระดับปรับปรุงมาอยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตามพัฒนาการด้านการใช้กรรไกร มีพัฒนาการจากระดับต้องปรับปรุงมาเป็นระดับพอใช้ ซึ่งอาจจะเกิดจากความยากในการใช้อุปกรณ์ อธิบายได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ของการทดลอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการกระทำกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจ ให้เด็กได้เรียนรู้ ลงมือกระทำด้วยตนเอง ซ้ำแล้วซ้ำเล่าย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของที่ได้จากการวิจัยของ ปรีชา บุญมาศ ว่าเด็กมีความสนใจเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เน้นการผสมสี ถึงแม้ว่าทุกกิจกรรมที่จัดให้แล้วแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่ทำซ้ำ ๆ แต่เด็กก็ยังให้ความสนใจและสนุกสนานทุก ๆ กิจกรรม และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เน้นการผสมสีทำให้เด็กได้มีโอกาสในการตั้งชื่อกิจกรรมเมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมหลาย ๆ ครั้ง ทำให้เด็กได้แสดงออกในการตั้งชื่อที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป (ปรีชา บุญมาศ, 2551) สอดคล้องแนวคิดของ Landreth ที่เชื่อว่า การเรียนรู้จะได้ผลต้องอาศัยการได้ฝึกหรือทำซ้ำเสมอให้เด็กมีโอกาสฝึกปฏิบัติหรือฝึกบ่อย ๆ จนทำได้อย่างคล่องแคล่ว และเกิดแรงจูงใจ มีความสนใจสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ทำ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการได้รับการฝึกฝนให้เกิดทักษะเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก เนื่องจากเด็กปฐมวัยมักจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซ้ำ ๆ มักแสวงหาหนทางให้กับการกระทำของตนเอง และหาทางพัฒนาสิ่งที่เขาทำ (Landreth, Caterine, 1972) และสอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ มีประโยชน์ในแง่ของการฝึกการแสดงออกตามความคิดของเด็กเพราะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

สามารถส่งเสริมความคิดจินตนาการต่าง ๆ ของเด็ก อีกทั้งยังช่วยฝึกทักษะการรับรู้ และความสัมพันธ์ของมือกับตาของเด็กซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่าน (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542)

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุบผา มณีกุล ที่ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุที่พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการดัดกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมและแยกรายด้านหลังการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน (บุบผา มณีกุล, 2561) และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ทองใบ สวัสดิ์ผล ที่ได้ทำการศึกษากิจการจิตประสพการณ์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กที่ส่งผลต่อการเขียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้นหลังจากที่ทำกิจกรรมสิ้นสุดแล้ว (ทองใบ สวัสดิ์ผล, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กนักเรียนอนุบาล จะช่วยให้มีพัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ง่ายมีความสลับซับซ้อน เด็กนักเรียนจะใช้กล้ามเนื้อเล็กทำงานได้ดีกว่ากิจกรรมที่มีอุปกรณ์ หรือมีความสลับซับซ้อนมาก เพราะฉะนั้นในการเลือกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนา กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาล ต้องพิจารณากิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับช่วงวัย และอุปกรณ์ที่ใช้จะต้องมีความยากง่ายในการใช้งานตามช่วงวัยเช่นเดียวกัน

สรุป

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทั้ง 16 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมวาดเส้นต่อเติมตามจินตนาการ กิจกรรมรอยทรายสีภาพผลไม้ กิจกรรมลากเส้นต่อจุดสัตว์ในฤดูฝน กิจกรรมลากเส้นต่อจุดสัตว์ปริศนา กิจกรรมศิลปะตัดกระดาษตามหาที่อยู่สัตว์ตัวโปรด กิจกรรมศิลปะตัดกระดาษคุณลุงหนวดยาว กิจกรรมร้อยลูกปัดตามแบบภาพ กิจกรรมร้อยลูกปัดตามจินตนาการ กิจกรรมระบายสีภาพดอกไม้วันแม่ กิจกรรมระบายสีภาพการ์ดวันแม่ กิจกรรมปั้นดินน้ำมันผลไม้ที่หนูชอบ กิจกรรมปั้นสายรุ้ง กิจกรรมปั้นดินน้ำมันสัตว์เลี้ยงแสนรัก กิจกรรมฉีกปะ ตัดกระดาษสีภาพไข่ดาว กิจกรรมฉีกปะ ตัดกระดาษสีภาพต้นไม้ กิจกรรมปะ ตัดภาพด้วยวัสดุธรรมชาติ ส่งผลทำให้เกิดพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนอนุบาลให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจับสิ่งของ ด้านการทำงานศิลปะ และด้านการร้อยวัสดุ

ในส่วนของการพัฒนาการด้านการใช้อุปกรณ์ที่เป็นกรรไกร มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น แต่นักเรียนยังใช้กรรไกรไม่คล่องแคล่ว เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่ค่อนข้างซับซ้อน หลายขั้นตอน ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และสมองที่ยังไม่สามารถทำกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อนได้ของเด็กในวัยนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำเอากิจกรรมนี้ไปใช้เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ครูควรเพิ่มการฝึกฝนทักษะการใช้กรรไกรเพิ่มเติมให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของเครื่องมืออย่างสูงสุด และครูต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาจจะเกิดอันตรายกับเด็กได้
2. หากมีการใช้อุปกรณ์ที่มีความสลับซับซ้อนในการทำงาน ครูควรดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาจจะเกิดอันตรายจากการใช้งาน อย่างไรก็ตามควรต้องนำมาใช้งานให้เกิดความคล่องแคล่ว และเคยชิน เพื่อทำให้เกิดพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลที่ดีขึ้นต่อไป
3. ครูควรเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมของเด็ก รวมถึงเพิ่มกิจกรรมตามความต้องการของเด็ก เพื่อเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยว่า เด็กปฐมวัยในช่วง อายุไหนมีพัฒนาการเป็นอย่างไร แล้วจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย
2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถทางการคิด การให้ความร่วมมือ ความเชื่อมั่น พฤติกรรม การช่วยเหลือ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น
3. ควรมีการพัฒนาคู่มือชุดกิจกรรมศิลปะสำหรับผู้ปกครอง เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมนักเรียนที่บ้านได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสสทรรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทองใบ สวัสดิ์ผล. (2561). การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กที่ส่งผลต่อการเขียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- บุบผา มณีกุล. (2561). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ. ใน รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ศูนย์อุตรดิตถ์).
- ปรีชา บุญมาศ. (2551). ทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เน้นการผสมสี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- Landreth, Caterine. (1972). *Preschool Learning and Teaching*. New York: Harper and Row.